

Samenvatting

Gemeente Westerkwartier wordt in de toekomst aardgasvrij. Dat betekent dat woningen en andere gebouwen niet meer met aardgas worden verwarmd, maar op een duurzame manier zonder aardgas. Dit past in het landelijk beleid (onder andere het Klimaatakkoord) om te zorgen voor minder uitstoot van het broeikasgas CO₂ en klimaatverandering tegen te gaan. Daarnaast stopt de aardgasproductie in Groningen om aardbevingen tegen te gaan. Ook wil de Nederlandse overheid minder afhankelijk zijn van aardgas vanuit het buitenland. Deze overstap naar een aardgasvrije manier van verwarmen noemen we de warmtetransitie. Elke gemeente in Nederland maakt hiervoor uiterlijk in 2021 een plan: de Transitievisie Warmte. Voor u ligt de Transitievisie Warmte van de gemeente Westerkwartier. In deze visie beschrijven we wat de warmtetransitie inhoudt, wat de alternatieven voor aardgas zijn en hoe de warmtevraag en het warmteaanbod het beste op elkaar afgestemd worden in de gemeente.

De opgave: een aardgasvrije gebouwde omgeving

De Transitievisie Warmte gaat over de 'gebouwde omgeving'. Dat zijn alle woningen, winkels, kantoren, scholen en andere gebouwen. In de Westerkwartier staan ongeveer 27.000 woningen en 2.000 andere gebouwen. Bij elkaar verbruiken we in de gemeente ruim 69 miljoen kubieke meter aardgas. Alle bestaande gebouwen in Westerkwartier moeten uiterlijk in 2050 aardgasvrij zijn.

Onze uitgangspunten

Deze uitgangspunten staan voorop bij de warmtetransitie in Westerkwartier:

- **Samen met inwoners:** de warmtetransitie is een gezamenlijke uitdaging die we alleen in goed samenspel met elkaar kunnen bereiken. Door goed te luisteren en samen te werken verhogen we de kwaliteit van het proces en de plannen.
- **Haalbaar en betaalbaar:** de warmtetransitie vraagt investeringen van bewoners, netbeheerders en de maatschappij. Energiearmoede dient te worden voorkomen. Daarom streven wij naar woonlastenneutraliteit.*
* Dit betekent dat de maandelijkse lasten die een huishouden betaalt aan energie lager zijn of gelijk blijven ten opzichte van de situatie waarin je niets doet.
- **Duurzaamheid staat voorop:** het verminderen van de CO₂-uitstoot vormt een belangrijk uitgangspunt voor de warmtetransitie in onze gemeente. In 2030 willen we als gemeente onze CO₂ -uitstoot gehalveerd hebben ten opzichte van 2015.
- **Kansen benutten:** door aan de haken op logische momenten zoals een herinrichting van een straat verminderen we kosten en overlast.
- **Stap voor stap:** Daar waar koppelkansen zijn gaan we aan de slag, maar we nemen geen overhaaste beslissingen. Kwaliteit gaat voor snelheid. Per stap bekijken we welke technieken haalbaar en bewezen zijn om te gebruiken.

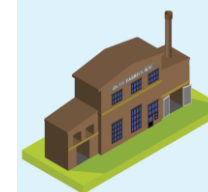
27.000
woningen

+

2.000
andere
gebouwen

=

69 miljoen m³
aardgas
vervangen door
duurzame
warmtebronnen

De eerste stappen: isoleren, ventileren en elektrisch koken

Wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. Daarom is de eerste stap isoleren. Bovendien is isoleren vaak nodig om een woning of gebouw comfortabel zonder aardgas te verwarmen. In een geïsoleerd huis is goede ventilatie belangrijk voor een prettig klimaat. Tot slot is het ook nodig om over te stappen van koken op gas naar elektrisch koken om een woning aardgasvrij te maken. Op de volgende pagina staan voorbeelden van isolatiemaatregelen.

Duurzame warmte: de opties

Als de isolatie op orde is, kunnen we aan de slag met een alternatief voor verwarmen op aardgas. Er zijn verschillende oplossingen mogelijk, waarbij we onderscheid maken in drie soorten: 'all-electric' oplossingen, warmtenetten en duurzame gassen. **All-electric** houdt in dat een woning of gebouw volledig elektrisch wordt verwarmd, bijvoorbeeld met een warmtepomp. Bij een **warmtenet** stroomt er warm water door buizen in de grond naar de woningen. Dit kan van een fabriek zijn (hoge temperatuur warmte), maar ook van bijvoorbeeld warmte uit een kanaal (lage temperatuur; in combinatie met een warmtepomp). **Duurzaam of hernieuwbaar gas** vraagt de minste aanpassingen in woningen, maar is in de vorm van groen gas of waterstofgas beperkt beschikbaar. Ook is een hybride oplossing mogelijk, waarbij een woning verwarmd wordt door een combinatie van een warmtepomp met een CV-ketel voor de koude winterdagen. De gemeente houdt in de gaten welke nieuwe technieken in de toekomst beschikbaar komen.

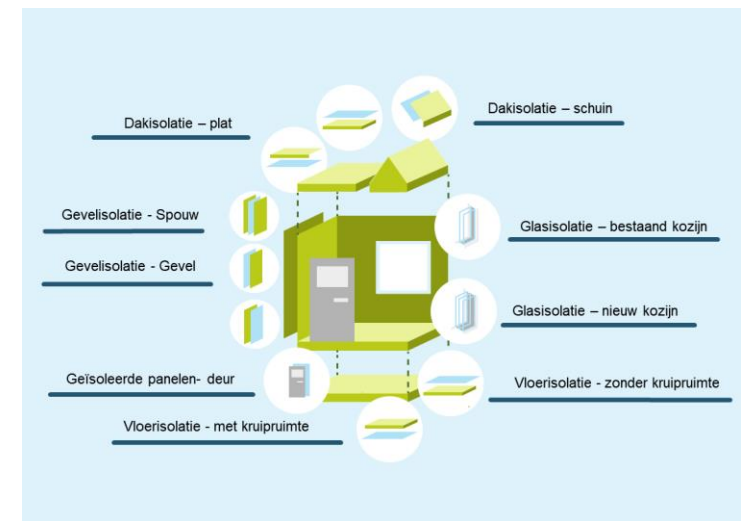
Welke mogelijkheden zien we in Westerkwartier?

De bouwjaren van de woningen, de bouwdichtheid van de kernen en de aanwezigheid van warmtebronnen bepalen welke

Westerkwartier het meest voor de hand liggen. De gemeente bestaat uit diverse kernen van verschillende formaten, lange stroken lintbebouwing, bedrijventerreinen en een relatief groot buitengebied. Daarom verwachten we dat veel woningen en andere gebouwen overgaan op individuele ('all-electric' of hybride) technieken op lage temperatuur. Daarnaast zien we kansen voor collectieve warmteoplossingen. Zo kan het bestaande warmtenet in Marum mogelijk worden uitgebreid met de restwarmte van de zuivelfabriek. In o.a. Leek, Grijpskerk, Noordhorn en Zuidhorn kan mogelijk een warmtenet uit oppervlaktewater of afvalwater gerealiseerd worden. Daarnaast biedt de nieuwe rioolpersleiding naar de RWZI in Gaarkeuken kansen voor Zuidhorn.

Hoe en waar willen we starten?

De warmtetransitie vindt niet van de één op de andere dag plaats. We doen dit gezamenlijk en op een zorgvuldige manier. Stap voor stap. Communiceren, informeren en samenwerken met inwoners en ondernemers staan hierin centraal. Daarnaast zetten we vol in op het isoleren van gebouwen. In de MOL-dorpen (Midwolde, Oostwold en Lettelbert) liggen concrete kansen die we gezamenlijk gaan verkennen in de proeftuin in het kader van het landelijk 'Programma Aardgasvrije Wijken'. Daarnaast starten we in kernen waar kansen liggen voor bepaalde technieken met het uitvoeren van onderzoek.

Verder werken aan een aardgasvrij Westerkwartier

Deze Transitievisie Warmte is een eerste versie. Hiermee gaan we aan de slag om zoveel mogelijk woningen voldoende te isoleren. Daarbij benutten we ook instrumenten die landelijk ontwikkeld worden, zoals subsidies en financieringen. In de MOL-dorpen en op kansrijke plekken voor bepaalde technieken gaan we in gesprek met inwoners en ondernemers en voeren we onderzoeken uit, zodat we samen een keuze kunnen maken welk alternatief voor aardgasvrij het beste is. Rond 2025 gaan we de Transitievisie actualiseren. Dan nemen we de geleerde lessen en nieuwe ontwikkelingen mee en maken we opnieuw de balans op.

Zelf aan de slag?

Wilt u zelf aan de slag met de voorbereidingen voor een aardgasvrije woning? Isoleren en elektrisch koken zijn altijd goede stappen om te zetten. Maak daarbij gebruik van logische momenten. Kies bijvoorbeeld voor een inductie kookplaat als u toch uw keuken vervangt. En ga voor HR++/+++ glas als u toch kozijnen gaat schilderen of vervangen. Het Regionale Energieloket geeft u advies over de mogelijkheden voor verduurzaming, de financiering hiervan en welke initiatieven er binnen de gemeente lopen.

